

La sisena hipòtesi de l'estudi té per objectiu analitzar el grau d'acceptació o tolerància dels adolescents respecte a ciutadans i cultures de països extracomunitaris. Es pretén esbrinar si la identitat europea influeix en el grau de tolerància; i fins i tot, si existeixen diferències d'acceptació segons els diversos sentiments identitaris dels adolescents.

En un primer moment s'analitzarà la relació que els enquestats mostren posseir respecte a ciutadans de diferents països, ja siguin comunitaris o no, així com també amb ciutadans de diferents comunitats autònomes de l'Estat Espanyol. Posteriorment, s'esmentarà l'índex creat d'acceptació de cultures extracomunitàries, les relacions d'aquest índex amb les variables sociodemogràfiques, i la variabilitat de l'acceptació segons els diferents sentiments identitaris.

Hipòtesi 6:

H6: Els adolescents que se senten més europeus mostren índexs superiors de tolerància i acceptació respecte ciutadans i cultures extracomunitàries.

1. Relació i acceptació de ciutadans d'altres països i d'altres ciutats de l'Estat Espanyol.

Tenint per finalitat analitzar la relació dels adolescents amb els ciutadans d'altres països i la tolerància que mostren cap a ells i les seves cultures, es van introduir diverses preguntes al qüestionari. Una inquiria explícitament sobre la relació que mostraven els enquestats amb ciutadans d'altres nacionalitats, ja fossin europeus o no. Les preguntes restants eren més concretes i indirectes, i se centraven en la tolerància que manifestaven els adolescents sobre aspectes específics d'altres cultures extracomunitàries.

Es va demanar als enquestats que valoressin la seva relació amb altres ciutadans de diversos països (fossin de la Unió Europea, o no) i inclús d'altres comunitats autònomes

i altres ciutats dins l'Estat Espanyol. Se'ls requeria que identifiquessin la seva relació de posició de major a menor grau, seguint les següents afirmacions:

- 1- M'agraden com a amics i els convidaria a casa meva.
- 2- M'agraden com a companys per estar amb ells en una festa.
- 3- Són persones amb les quals no m'importaria treballar.
- 4- Preferiria tractar-los en poques ocasions.
- 5- Preferiria no haver de tractar-los.

Taula 39. Nivell de relació dels adolescents amb els ciutadans d'altres països (%).

PREFEÈNCIES RELACIÓ	CIUTADANS D'ALTRES PAÏSOS				
	Portuguesos	Alemanys	Holandesos	Americans	Marroquins
1	12,7	13,7	13,4	13,2	5,5
2	12,9	16,2	19	15,7	4,1
3	30,6	23,8	26,3	18,7	13,2
4	9,9	12,2	8,6	12,4	13,4
5	6,6	6,8	5,1	13,4	38,0
No contesta	27,3	27,3	27,6	26,6	25,8

Els resultats mostren, pel que fa als portuguesos, que el percentatge superior (30,6%) es correspon amb l'opinió dels adolescents que no els importaria treballar amb ells. Per tant, s'observa una relació d'acceptació, però carregada d'indiferència. La relació amb els alemanys és similar, tot i que augmenten els percentatges dels joves que els agraden com a amics (13,7%) o com a companys (16,2%). Així doncs, la relació amb els alemanys és lleugerament més positiva. La relació amb els holandesos és encara millor, ja que augmenten els percentatges dels que els agraden com a amics i com a companys, i disminueix el sentiment d'indiferència envers ells. Tanmateix, els holandesos són els més propers i millor valorats.

La indiferència cap als portuguesos s'explicaria per tractar-se d'un país veí, amb els quals gairebé sempre predominen les rivalitats. En canvi, la major acceptació dels holandesos podria tenir una explicació molt més supèrflua i es basaria en l'esport. La majoria dels jugadors del Barça en el moment que es van realitzar les enquestes eren d'aquest país. D'altra banda, Holanda sempre ha estat un país molt liberal respecte a

temes com ara les drogues, la prostitució, etc; fet que resulta molt atractiu per als adolescents.

Els dos països no europeus que es van escollir per a la pregunta de relació (els EUA i el Marroc) no deixen indiferents als adolescents enquestats. La relació que manifesten amb els ciutadans americans és molt variada. Hi ha opinions per a tot. Tan elevats són els percentatges dels que els agraden com a amics i els convidarien a casa seva (13,2%) com els que afirmen preferir no haver de tractar-los (13,4%). Per tant, la relació amb els ciutadans americans comporta els dos extrems: màxima relació d'acceptació, o per al contrari, acceptació nul·la. L'explicació per als que els aprecien estaria en el domini i la força americana, el seu poder militar i el discurs de salvadors del món amb el qual s'identifiquen. A més, el cinema i els mitjans de comunicació fomenten i difonen aquest orgull de la "nació" americana.

Cullingford (2003) ens mostra en un estudi realitzat a Anglaterra amb nens de 7 i 8 anys, que per a gairebé tots els enquestats, els Estats Units simbolitzen l'abundància, la riquesa, i de ben petits, ja senten cap als americans un sentiment de respecte amigable. A més, les comèdies americanes influeixen en la manera de viure dels nens i adolescents fora de les fronteres dels EUA.

Per altra banda, els que prefereixen no haver de tractar-los, fonamenten el seu rebuig en la prepotència americana, la imposició de les seves decisions militars arreu del món, les guerres "contra el terrorisme" que amaguen interessos econòmics, etc.

Cal subratllar que els resultats de l'estudi de Prats (2001) difereixen respecte als nostres. Són molt més positius en quant a valoració i tracte amb els americans. Només un 5% preferia no haver de tractar-los, i en el nostre estudi aquesta xifra arriba fins el 13,4%. Això es pot deure a què la recerca de Prats és anterior a la nostra, que es va realitzar just quan s'iniciava la guerra contra Irak, fet que va comportar gran polèmica i molt de descontent, especialment entre el sector juvenil.

Els resultats mostren que la relació amb els ciutadans marroquins és la pitjor valorada. El 38% dels adolescents enquestats prefereix no haver de tractar-los, i el 13,4% ho desitjaria fer tan sols en poques ocasions. Els percentatges dels joves que els agraden els

marroquins com a amics o companys són molt baixos. En canvi, els que prefereixen no haver de tractar-los són superiors, inclús, als de l'estudi de Prats (que suposen el 17% dels enquestats). Això es pot explicar per la gran diferenciació cultural que suposa respecte al món occidental, com pel fet que resulta poc valorada socialment, i comporta uns elevats percentatges d'immigració. Conseqüentment, els resultats que s'han obtingut indiquen l'existència de certs elements xenòfobs i racistes en les opinions dels adolescents. Segons Prats, el gènere femení mostra posseir més prejudicis que el masculí (la qual cosa contrasta amb els nostres resultats d'acceptació i gènere, que s'exposaran en un apartat posterior) i els joves que rebutgen els marroquins són gairebé el doble en els centres públics que en els privats.

Taula 40. Nivell de relació dels adolescents amb ciutadans de diverses CCAA de l'Estat Espanyol.

PREFER. RELACIÓ	CIUTADANS DE L'ESTAT ESPANYOL					
	Madrilenys	Andalusos	Aragonesos	Valencians	Barcelonins	Bascos
1	19,2	27,8	25,3	29,9	41,8	27,8
2	11,6	16,5	19,5	22,0	15,7	17,2
3	13,9	14,4	19,7	15,2	11,1	16,7
4	6,8	7,3	5,6	4,3	1,8	3,8
5	22,1	7,3	3,3	2,3	3,8	7,6
No contesta	26,4	26,7	26,6	26,3	25,8	26,9

Els resultats de la relació expressada pels adolescents amb els ciutadans d'altres ciutats i comunitats autònomes dins de l'Estat Espanyol també varien enormement. Respecte als madrilenys, el percentatge més elevat en les respostes és el de preferir no haver de tractar-los (22,1%). Tanmateix, el 19,2%, afirma que els agraden com a amics i els convidarien a casa seva. Així doncs, els valors en aquestes respostes estan polaritzats: a la majoria o els cauen molt bé, o molt malament. Malgrat tot, el percentatge negatiu és superior.

Els andalusos, en canvi, obtenen uns resultats més positius. El 27,8% dels enquestats responen que els agraden com a amics, el 16,5% afirmen que els agraden com a companys i el 14,4% diuen que són persones amb les quals no els importaria treballar. Així doncs, els tres percentatges superiors corresponen a les tres respostes de relació

més positives. Tan sols el 7,3% preferiria no haver de tractar-los. S'ha de tenir en compte que un gran nombre dels adolescents enquestats pertanyen a famílies immigrants provinents d'Andalusia.

Els aragonesos també obtenen resultats de relació, tracte i acceptació positius. Si es compara amb els andalusos el percentatge dels que els agraden com a amics disminueix lleugerament (el 25,3%). En canvi, si sumem els tres valors d'acceptació positius, els resultats són superiors per als aragonesos (el 64,5%). El percentatge dels que preferirien no haver de tractar-los també disminueix (3,3%). Però els valencians encara cauen més bé entre els adolescents enquestats. El 29,9% respon que els agraden com a amics i els convidarien a casa seva. Els resultats dels tres valors positius augmenten; i contràriament, els resultats negatius disminueixen. Tan sols el 2,3% preferiria no haver de tractar-los.

Ara bé, si comparem els resultats de tracte i acceptació dels ciutadans de l'Estat Espanyol, els barcelonins són els millor valorats. El 41,8% respon que els agraden com a amics. I tan sols el 3,8% afirma que preferiria no haver de tractar-los. Els bascos, també estan força valorats, però en aquest cas el percentatge dels que preferirien no haver de tractar-los augmenta lleugerament: el 7,6%.

En les entrevistes en profunditat, amb l'objectiu d'obtenir més informació sobre el grau de tolerància i els prejudicis existents respecte els ciutadans estrangers, es va demanar als enquestats que imaginessin una empresa de Barcelona. En ella hi treballaven, entre altres, un català, un madrileny, un alemany i un marroquí. El cap de l'empresa estava molt content amb un d'aquests quatre treballadors, i molt descontent amb un altre. Es demanava als joves que identifiquessin la nacionalitat d'aquests dos empleats.

Algun dels adolescents enquestats, se suposa que els més tolerants i amb menys prejudicis, no volien respondre a la pregunta. Afirmaven no saber-ho al·legant que això depenia de com treballés cada individu a nivell personal, no pas del seu origen o nacionalitat. Ara bé, quan se'ls forçava a respondre el que pensaven, les respostes resultaven en general força coincidents amb la de la resta d'entrevistats. Majorment, es considera que s'estaria satisfet amb el treballador català, per motius culturals, lingüístics i fins i tot de responsabilitat en les tasques laborals, qualitat atribuïda al tarannà català.

Tanmateix, un percentatge menor, encara que nombrós, considera que el cap de l'empresa estaria content amb l'alemany per motius bàsicament d'eficiència i capacitat de treball. Tan sols un dels entrevistats respon que s'estaria content amb el ciutadà marroquí, degut a què se li pagaria menys i faria la mateixa feina.

La gran majoria d'entrevistats respon que s'estaria descontent amb el marroquí. El motiu principal que s'argumenta es basa en les diferències lingüístiques i culturals. Per altra banda, alguns entrevistats mostren respostes racistes i discriminatòries com ara: "No saben fer les coses", "Sempre volen treure avantatge. Sempre estan esperant que et distreguis, per ells passar al davant", "No respecten que són a un altre país i fan el que volen. I han de respectar a la gent del país que els rep".

Finalment, els adolescents que se senten més catalans i posseeixen una ideologia nacionalista, opinen que el cap de l'empresa estaria descontent amb el madrileny. Ho argumenten per la rivalitat existent entre Madrid i Barcelona, tot i que alguns recorren als estereotips: "Són molt xulos", "Sempre es queixen de Catalunya, que si Catalunya això...o allò....., doncs que no haguessin vingut", "Són molt dropos", etc.

Com afirmen Martin Barret i Janis Short (1992), el procés d'estereotipar els estrangers nacionals d'altres Estats membres, comença en edats molt primerenques. Els resultats d'un estudi sobre les concepcions que tenen els nens respecte a ciutadans d'altres països, mostren que aquests comencen a estereotipar els estrangers a l'edat de 5 anys. En un primer moment, l'infant crea un sentiment afectiu cap als ciutadans d'un Estat, degut a l'absència de coneixements. En una segona fase, adquireix informació de les característiques físiques, costums, hàbits i característiques dels ciutadans estrangers, mentre que la resposta afectiva continua constant. Al final del procés, el nen adquireix per a cada nacionalitat, una descripció d'atributs i una resposta afectiva generalitzada. Per això, conclouen els autors, és necessari que aquests estereotips, i en molts casos prejudicis, es contrapesin amb l'educació, perquè disminueixin aquestes actituds negatives que ja es van formant els nens de ben petits.

Com a conclusió sobre tolerància i estereotips dels adolescents enquestats respecte als ciutadans d'altres països, s'observa que en general el nivell d'acceptació és superior pels estrangers comunitaris que pels ciutadans dels dos països extracomunitaris que

s'han seleccionat. L'acceptació també és superior entre els nacionals de l'Estat Espanyol respecte als estrangers, malgrat s'observen diferències entre ells. Existeixen certes reticències en l'acceptació dels madrilenys i bascos per part d'alguns joves enquestats. Contràriament, però, els barcelonins resulten ser els més acceptats.

2. Acceptació de cultures extracomunitàries.

Amb l'objectiu de conèixer el grau d'acceptació i tolerància dels adolescents enquestats respecte a cultures alienes a la Unió Europea, es van incloure quatre preguntes al qüestionari que feien referència a aspectes diversos, a partir de les quals es va elaborar un índex d'acceptació.

Taula 41. Opinions dels adolescents sobre l'acceptació d'aspectes de cultures extracomunitàries.

	GIMNÀSTICA	DIF. MENÚS	HÀBITS VES.	DIF.RELIG.
D'acord	28,9	47,3	49,1	53,8
No d'acord	60,8	41,7	40,0	38,4
No contesta	10,3	11,0	10,9	7,8

La primera pregunta demanava l'opinió sobre el fet que les noies d'una altra cultura i religió poguessin optar per no fer gimnàstica a l'escola. El 28,9% dels enquestats hi està d'acord, enfront el 60,8% que no ho està. Els resultats d'aquesta pregunta mostren un baix grau d'acceptació.

La segona inquiria sobre el fet de servir diferents menús al centre escolar per la sol·licitud de determinats alumnes d'una altra cultura i religió. El 47,3% hi està d'acord, enfront el 41,7% que no ho està. En aquesta pregunta els adolescents enquestats es mostren molt més tolerants, ja que les respostes negatives són inferior a les positives.

També es va preguntar als adolescents si acceptarien al seu centre hàbits molt diferents en el vestir per part de determinats alumnes per motius culturals i religiosos. No s'anomenava directament, però la pregunta es referia al vel o al burka en les noies

musulmanes. Curiosament, els resultats d'aquesta pregunta són els majors en grau d'acceptació. El 49,1% dels enquestats ho accepten, mentre el 40% no hi estan d'acord. Resulta sorprenent que la resposta a un tema tant controvertit, que ha suscitat tanta polèmica, i fins i tot, notícies en els mitjans de comunicació, sigui el més acceptat, malgrat que persisteix un alt rebuig (del 40%).

Respecte a l'actitud sobre el fet de fer classes de diferents religions, el 53,8% dels enquestats hi està d'acord, enfront el 38,4% que no ho està i el 7,8% que no contesta. Com s'observa, es tracta de la resposta amb més acceptació de les quatre plantejades. Així doncs, més de la meitat dels joves enquestats, està d'acord en que s'imparteixin classes de diferents religions a les escoles.

Com a conclusió, el que menys s'accepta és el fet que noies d'altres cultures i religions optin per no fer gimnàstica a l'escola, seguit de l'existència de diversos menús al menjador escolar per motius religiosos, i els diferents hàbits en el vestir. En canvi, majorment s'està d'acord en què es donin classes de diferents religions a l'escola.

Partint d'aquestes quatre preguntes esmentades es va elaborar una variable ordinal que tractava de mesurar el grau d'acceptació dels adolescents enquestats respecte d'altres cultures alienes a la UE, que en l'apartat 4 s'analitzarà en funció de les diverses variables sociodemogràfiques.

3. L'índex d'acceptació a través de les entrevistes en profunditat.

Les qüestions tractades en les entrevistes en profunditat versaven sobre la concentració dels musulmans en guetos, la construcció de mesquites al nostre país, així com la possibilitat de menús especials i d'ensenyar la religió islàmica en els centres escolars. Per la gran majoria dels adolescents enquestats, tots aquests plantejaments els semblava un excés de tolerància. Tan sols dos joves dels entrevistats estaven d'acord amb el fet que aquestes qüestions es portessin a terme al nostre país. Curiosament, els dos adolescents més tolerants eren catalans, de pares també catalans i posseïen un fort sentiment d'identitat catalana. S'expressaven de la següent manera:

“Si els musulmans venen aquí és per alguna raó. No venen per gust. I a mi no em molesta gens que tinguin una mesquita o tinguin el que vulguin. Venen aquí perquè al seu país passen gana...estan perseguits, o el que sigui. A mi no em fa res que ells vinguin aquí i estudiïn una cosa a part, o el menjar sigui un altre. A mi no m’afecta en res. Si estan malament al seu país no els deixarem de banda”.

“Jo trobo que s’ha de ser tolerant, perquè si tu anessis a un altre país també t’agradaria tenir un lloc de pregària, perquè per ells és molt important això. És com si...aquí molta gent té cotxe...és com si allí no en poguéssim tindre, que anéssim a peu. Doncs també t’agradaria tenir un cotxe, com aquí”.

La resta d’adolescents entrevistats majorment opinen que han d’existir certes restriccions a la immigració. A gairebé tots els joves els sembla malament que els musulmans es concentrin en guetos i no s’integrin en major grau en la nostra societat. Altres aproven que els estrangers mantinguin la seva cultura, però respectant la del país d’acollida. Tanmateix, els graus d’acceptació i tolerància varien molt entre els entrevistats. El ventall d’opinions al respecte és molt ampli. Alguns no accepten la construcció de mesquites al nostre país. Altres hi estan d’acord si es controla el nombre i s’ubiquen fora de les ciutats. I per últim, n’hi ha que les toleren, malgrat certes condicions, com que no ens intentin convertir a l’islamisme. Així doncs, existeixen diversos graus de tolerància entre les opinions dels adolescents entrevistats, però gairebé tots posarien certes restriccions a la immigració i al desenvolupament de la seva cultura al nostre país.

Quan es planteja la possibilitat d’aconseguir una pacífica convivència entre cultures diferents, tot i que algun jove hi està d’acord i opina que és el que hauria de ser, la gran majoria respon que és quelcom molt difícil, principalment perquè manca el respecte i la tolerància. L’exemple clar d’aquestes afirmacions és l’opinió d’una catalana, de pares provinents d’Andalusia, que viu al barri de Camp Clar: “Yo creo que cada uno debería quedarse en su país, porque así no habría discusiones. Es que nos están invadiendo. Campo Claro se está convirtiendo en un barrio de moros. Y además dicen que la parte de Andalucía antes era de los moros”.

La cultura que menys es tolera, en general, és la musulmana; i el motiu fonamental es basa en la religió. Els entrevistats no aproven que els musulmans exhibeixin comportaments masclistes, maltractin físicament a les dones, morin i matin per Alà; així com tampoc accepten el Fonamentalisme Islàmic i el terrorisme.

El que més valora i reclama la majoria d'entrevistats és la tolerància, respecte a les diverses cultures, que els estrangers s'integrin, acceptin la cultura d'acollida i demanin ajuda per aprendre la llengua i els costums de les societats occidentals. Per altra banda, el que pitjor es tolera és la manca d'integració i la crítica al país d'acollida.

Quan es planteja als adolescents l'acceptació de la immigració tenint en compte els aspectes laborals, les opinions es diversifiquen encara més. Entre els joves catalans predominen les afirmacions de què els immigrants no prenen llocs de treball als autòctons. Més al contrari, ens afavoreixen per què realitzen tasques que la gent d'aquí no vol ocupar. Es tem, en certa mesura, una immigració massiva que destrueixi les arrels culturals, però no s'observa una excessiva preocupació per la situació laboral. D'altra banda, les respostes dels adolescents de Camp Clar, on predomina un elevat percentatge de famílies immigrants provinents d'altres zones de l'Estat Espanyol, i el nivell socioeconòmic és baix, són força contràries. Els joves no es preocupen en absolut per les condicions de vida i de treball dels immigrants, molt al contrari, els acusen d'ocupar llocs de treball amb salaris més baixos. Un noi de Camp Clar, de família provinent d'Andalusia, afirmava: "No debería entrar ningún extranjero mientras haya paro. Les sale más a cuenta pagarles a ellos (els immigrants) porque les cobran menos que pagarnos a nosotros, que cobramos más. Entonces, cogerán primero a uno que cobre menos. Porque la productividad va a ser la misma. Lo único que a unos les pagan menos y a otros más".

Com a conclusió, els adolescents majorment accepten els ciutadans d'altres països extracomunitaris, però amb certs recels i condicions. Existeix una gradació en el nivell d'acceptació, des dels més tolerants als més intransigents, però la gran majoria demana la imposició de certes restriccions a la implantació i difusió de les cultures alienes al nostre país. El tema cultural és prioritari entre els joves catalans. La cultura que menys es tolera és la musulmana, i es demana un esforç de tolerància i integració als ciutadans immigrants. Respecte a les qüestions laborals, preocupen menys que les culturals, però

afecten principalment als adolescents amb menys recursos, tant econòmics com socioculturals.

4. L'índex d'acceptació i les variables sociodemogràfiques.

A partir de les dades del qüestionari i de les anàlisis realitzades, podem afirmar que no existeix cap associació significativa entre l'índex d'acceptació d'altres cultures per part dels adolescents enquestats i el centre escolar, ni amb el curs/edat, ni amb l'origen. Tampoc es manifesta una correlació entre l'índex d'acceptació i el nivell socioeconòmic dels adolescents enquestats. En canvi, si existeixen associacions amb la localitat del centre escolar i el gènere.

4.1. L'índex d'acceptació i la localitat.

S'observa una correlació gairebé moderada ($r = 0,24$) i significativa ($p > 0,05$) entre la localitat del centre dels alumnes enquestats i el seu índex d'acceptació d'altres ciutadans i cultures extracomunitàries. Per tant, existeixen diferències d'acceptació segons les diferents localitats.

Taula 42. Nivell d'acceptació de ciutadans i cultures extracomunitàries segons la localitat (freqüències i percentatges).

LOCALITAT	NIVELL D'ACCEPTACIÓ										Total	
	Nul		Molt baix		Baix		Alt		Molt alt			
	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%
Tarragona	37	18,88	46	23,47	56	28,56	32	16,33	25	12,76	196	100
Torredembarra	19	32,75	11	18,97	11	18,97	9	15,52	8	13,79	58	100
Riudoms	21	30,43	21	30,43	11	15,94	15	21,75	1	1,45	69	100
Falset	19	27,54	17	24,64	21	30,43	8	11,59	4	5,80	69	100
Total	96	24,49	95	24,23	99	25,26	64	16,33	38	9,69	392	100

En la taula 42 s'observa que les localitats més grans en quant a dimensió i nombre d'habitants, que posseeixen elevats índexs d'immigració, tenen els nivells de tolerància i acceptació de ciutadans i cultures extracomunitàries superiors als de zones rurals de l'interior amb menor immigració. Així doncs, els nivells d'acceptació a Riudoms i Falset són molt més baixos que a Tarragona, i per contra, els nivells d'admissió són superiors a Torredembarra (13,79%) i Tarragona (12,76%), on els adolescents es mostren més tolerants. Per altra banda, si comparem les localitats de Riudoms i Falset, l'acceptació és menor a Riudoms, poble amb major índex d'immigració.

Una possible explicació a aquests resultats provindria de l'estudi de Prats (2001), on s'afirma que els joves posseeixen índexs superiors d'acceptació i són més tolerants amb la immigració quan els nouvinguts no els suposen restar les pròpies possibilitats socials i laborals. Aquells joves que veuen el seu futur de forma menys segura, ja sigui per la seva posició social o econòmica, donen suport a mesures restrictives contra l'entrada d'immigració. Potser per això, en les zones urbanes, més cosmopolites, els nouvinguts no es perceben de forma tan amenaçadora per als adolescents. En canvi, en zones rurals, més petites, amb mercats de treball molt més reduïts, els immigrants es veuen com a rivals en el món laboral.

4.2. L'índex d'acceptació i el gènere.

Existeix una correlació baixa ($r = 0,17$) i significativa ($p < 0,05$) entre el nivell d'acceptació dels ciutadans extracomunitaris i el gènere dels adolescents enquestats. Això significa que les noies són lleugerament més tolerants que els nois i mostren uns índexs d'acceptació superiors.

Taula 43. Nivell d'acceptació segons el gènere.

GÈNERE	NIVELL D'ACCEPTACIÓ										Total	
	Nul		Molt baix		Baix		Alt		Molt alt			
	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%	Fr.	%
nois	54	29,03	38	20,43	40	21,51	38	20,43	16	8,60	186	100
noies	42	20,39	57	27,67	59	28,64	26	12,62	22	10,68	206	100
Total	96	24,49	95	24,23	99	25,26	64	16,33	38	9,69	392	100

En la taula 43 s'observa que el valor nul del nivell d'acceptació és superior entre el gènere masculí (29,03%). Per contra, en el grau més elevat d'acceptació predomina el gènere femení (10,68%). Així doncs, es pot afirmar que les noies són lleugerament més obertes i tolerants amb la immigració provinent de països extracomunitaris, tot i que per molt poca diferència amb el gènere masculí.

4.3. Conclusions sobre l'índex d'acceptació i les variables sociodemogràfiques.

El grau d'acceptació és més elevat en la ciutat, on la immigració també és superior, que en les zones rurals, de petites dimensions ubicades en l'interior de les comarques tarragonines. Però si es compara entre les zones rurals analitzades en l'estudi, els índexs d'acceptació són superiors on la immigració és menor. Finalment, el gènere femení mostra índexs lleugerament superiors d'acceptació que el masculí.

5. Els sentiments d'identitat dels adolescents i l'acceptació de ciutadans i cultures extracomunitàries. Conclusions de la hipòtesi 6.

L'objectiu de la sisena hipòtesi d'aquest treball és conèixer si existeix alguna relació entre la identitat europea dels adolescents i el seu grau d'acceptació de ciutadans i cultures extracomunitàries.

Els resultats mostren que no existeix cap associació significativa entre els diferents nivells d'identitat (ja sigui l'europea, la catalana o l'espanyola) i l'índex d'acceptació. Això significa que no hi ha diferències en el grau de tolerància d'altres ciutadans extracomunitaris depenent de la pròpia identitat. No per sentir-se més europeus els adolescents són més tolerants. I el mateix s'observa per les identitats catalana i espanyola. Per tant, la sisena hipòtesi no es corrobora.